

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
комунального вищого
навчального закладу
«Хортицька національна
навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної
ради

І. Позднякова
2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП.0002 Психологія вищої школи

Галузьзнань: 01 Освіта
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
Рівень освіти: другий (магістерський)

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія вищої школи» для студентів першого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

РОЗРОБНИК:

Антоненко І.Ю., завідувач кафедри природничо-наукових дисциплін, кандидат психологічних наук, доцент

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від 23 лютого 2017 р. № 9

Завідувач кафедри спеціальної освіти А.В. Турубарова

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва розділу	Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	3
2.	Мета і завдання навчальної дисципліни	4
3.	Заплановані результати навчання	8
4.	Програма навчальної дисципліни	9
5.	Структура навчальної дисципліни	13
6.	Тематика лекційних занять	14
7.	Тематика практичних занять	16
8.	Тематика завдань самостійної роботи студента	20
9.	Тематика рефератів	23
10.	Схема нарахування балів з навчальних дисципліни	25
11.	Завдання для модульних (контрольних) робіт	28
12.	Питання на екзамен	33
13.	Рекомендована література (основна, допоміжна)	37

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	01 «Освіта», 016 «Спеціальна освіта» Освітній ступінь: магістр	Нормативна
Кількість годин - 150		Курс – I
Кількість модулів – 4		Семестр – II
Тижневих годин – 3,5		Лекційних годин – 24
Аудиторних – 54		Практичні заняття – 30
Самостійна робота студента – 96		Самостійна робота – 96
		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-виховний процес у вищій школі вимагає ґрунтовного психолого-педагогічного забезпечення, високої психологічної і педагогічної культури викладацького складу. Знання з психології вищої школи дозволять майбутнім викладачам організувати продуктивну взаємодію між суб'єктами навчального процесу, посилити їхню мотивацію до пізнавальної діяльності, самостійного та творчого мислення. Крім цього, майбутній викладач має здійснювати індивідуальний підхід до студентів, надавати допомогу у їхній адаптації до навчання, вирішувати проблеми навчального характеру, проблеми спілкування, що виникають у групі тощо.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія вищої школи» є розкриття закономірностей функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та специфіки науково-педагогічної діяльності викладача, сприяння на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності магістрантів, їх готовності до кваліфікованого професійно-педагогічного спілкування зі студентами під час викладання психологічних дисциплін.

Завданнями курсу є:

- вивчення теоретичних основ психології вищої школи;
- ознайомлення з основними психологічними проблемами вищої школи;
- інтеграція та систематизація набутих у процесі професійного навчання знань про психологічні особливості студентського періоду життя людини й усвідомлення закономірностей професійного становлення і особистісного зростання майбутніх фахівців;
- оволодіння і подальше використання методу спостереження за психологічними процесами у вищому навчальному закладі;
- опанування знань з методики викладання психологічних дисциплін;
- формування у магістрантів внутрішньої мотивації урахування психологічних законів та закономірностей у професійній та педагогічній діяльності;
- формування професійного мислення магістрантів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої науково-педагогічної діяльності.

У результаті вивчення даної дисципліни студент повинен **знати**:

- предмет та завдання психології вищої школи;
- вимоги до особистості спеціалістів з вищою освітою та особливо спеціалістів вищих навчальних закладів;
- вікові особливості студентської молоді;
- особливості психічного розвитку та соціалізації студентів;
- психологічні основи формування у студентів професійних знань та навичок, соціально-психологічні процеси у студентських групах;

– психологічні проблеми вищого навчального закладу як соціальної організації, психологічні фактори педагогічної та наукової діяльності викладачів та їхньої успішної кар'єри.

У результаті вивчення даної дисципліни студент повинен **вміти**:

- орієнтуватися в сучасних психологічних проблемах вищої школи;
- аналізувати психологічні явища і процеси у вищих навчальних закладах;
- застосовувати знання психології для активізації пізнавальної діяльності студентів;
- застосовувати психологічні знання в процесі індивідуальної та групової роботи зі студентами;
- розв'язувати психолого-педагогічними методами внутрішньогрупові конфлікти;
- застосовувати навички самостійного аналізу та творчої реалізації заходів щодо розв'язання психологічних проблем, що виникають у навчально-виховному процесі;
- на основі самопізнання та навичок саморегуляції формувати індивідуальний стиль науково-педагогічної діяльності, професійного педагогічного спілкування.

У процесі вивчення дисципліни «Психологія вищої школи» зосереджується увага на засвоєнні знань із таких питань:

- предмет, основні категорії, принципи та методи психології вищої школи як науки;
- загальні психологічні характеристики студентського віку та студентської групи;
- зміст і механізми професійного становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою;
- психологічні особливості взаємодії викладача зі студентами;
- психологічні аспекти особистості та діяльності викладача вищої школи;
- зміст, функції і принципи викладання психології, методичні аспекти побудови та проведення навчальних занять з психології.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни «Психологія вищої школи», становить 150 год., із них 24 год. – лекції, 30 год. – практичні заняття, 96 год. – самостійна робота.

За навчальним планом спеціальності 016 «Спеціальна освіта» вивчення курсу передбачено у II семестрі. Навчальний план розділений на 4 модулі. В тематичному плані представлено теми кожного модуля за видами навчальних занять та самостійної роботи студентів. Загальний обсяг дисципліни складає п'ять залікових кредитів (150 годин), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття, самостійну роботу, контрольні заходи (модульний контроль).

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія вищої школи» завершується складанням екзамену.

Лекція, як основна форма проведення навчальних занять, призначається для засвоєння теоретичного матеріалу. Її головна дидактична мета – це

формування орієнтовної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу. Тематика курсу лекцій визначається робочою програмою.

Аудиторні практичні заняття відіграють провідну роль у формуванні навичок та застосуванні набутих знань. Практичні заняття логічно продовжують роботу, розпочату на лекціях. Усі форми практичних занять призначені для відпрацювання практичних дій. Якщо лекція закладає основи наукових знань в узагальненій формі, то практичні заняття мають на меті розширити, уточнити ці знання, виробити професійні навички. Практичні заняття розвивають наукове мислення та мовлення студентів, дають змогу перевірити їх знання, у зв'язку з чим вправи, семінари, лабораторні роботи є важливим засобом достатньо оперативного зворотного зв'язку.

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі при будь-якій формі навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Самостійна робота планується як форма навчання, що має на меті надати допомогу у вивченні запропонованої літератури, у пошуку відповідей на проблемні питання курсу, оволодіння практичними завданнями курсу.

У процесі засвоєння знань з дисципліни студент повинен уміти готувати реферати і виконувати контрольні роботи. Участь у названих формах самостійної роботи закладає у студента первинні навички самостійної дослідницької діяльності, набуття навичок пошуку, опрацювання відповідних джерел інформації.

Реферати виконуються з метою закріплення, поглиблення та узагальнення знань, виявлення умінь їх застосовувати. Перевірки та рецензування контрольних робіт і рефератів є одною з основних форм контролю самостійної роботи студента протягом семестру.

Форми контролю – поточний, модульний, підсумковий семестровий контроль. Формою підсумкового контролю з дисципліни «Психологія вищої школи» є екзамен.

Таким чином, навчальний курс орієнтований на закріплення, розширення та поглиблення знань студентів з психології вищої школи; формування й розвиток навичок самостійної роботи студентів; реалізацію диференційованого підходу в навчанні з урахуванням індивідуальних особливостей студентів; створення умов для формування розвитку пошуково-творчих знань і навичок студентів.

3. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Запланованими результатами навчання є оволодіння:

– **соціально-особистісними** (розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи біоетики), здатність учитися, креативність, здатність до системного мислення, адаптивність і комунікабельність, турбота про якість виконуваної роботи);

– **загальнонауковими** (фундаментальні уявлення про основи психології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності, базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін);

– **інструментальними** (володіння диференційованими логопедичними технологіями, методами і засобами корекції та усунення мовленнєвих порушень у дітей з комбінованими порушеннями, підбір прийомів і методів корекції мовленнєвих порушень у дітей з комбінованими порушеннями);

– **професійними у сфері науково-дослідної діяльності** (уміння вивчати і систематизувати досягнення вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі психології, спеціальної психології і, суміжних галузей знань);

– **професійними у сфері викладацької діяльності** (здатність до викладання в освітніх установах та до використання науково обґрунтованих педагогічних технологій; уміння здійснювати моніторинг і прогнозувати досягнення тих, хто навчається з використанням сучасних засобів оцінювання результатів навчання і розвитку);

– **професійними у сфері організаційно-управлінської діяльності** (здатність працювати з окремими людьми та командами з метою сприяння високоякісному комплексному супроводу особистості з порушеннями психофізичного розвитку; здатність до організації корекційно-педагогічного процесу в освітніх установах, закладах охорони здоров'я і соціального захисту; уміння використовувати різні способи і засоби оцінювання стану та якості психологічного супроводу студентів);

– **професійними у сфері культурно-просвітницької діяльності** (уміння проектувати і реалізовувати культурно-просвітницькі програми роботи зі студентами та населенням з проблем формування толерантного ставлення до осіб з психофізичними порушеннями, взаємодії в процесі їх адаптації і інтеграції в суспільстві).

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва розділів, тем та їх зміст
Модуль I. Теоретичні аспекти психології вищої школи	
1.	<p><i>Тема 1. Предмет і завдання психології вищої школи</i></p> <p>Предмет і об'єкт психології вищої школи. Завдання психології вищої школи. Сучасні концепції вищої освіти. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психології. Психологічний аспект державних стандартів вищої освіти. Призначення та основні принципи ліцензування, атестації та акредитації вищих навчальних закладів. Державна і недержавна вища освіта. Структура стандарту вищої освіти різних рівнів.</p>
2.	<p><i>Тема 2. Психологічна характеристика змісту і методів навчання</i></p> <p>Специфіка навчання у вищій школі. Фахова орієнтація навчання у вищій школі та його психологічні особливості. Принципи формування змісту освіти. Психологічний аналіз освітньо-професійних програм і кваліфікаційних характеристик бакалавра, спеціаліста і магістра. Психологічна сутність розвиваючого навчання у вищій школі.</p> <p>Проблемне навчання та психологічне обґрунтування його ефективного застосування у вищих навчальних закладах. Пошуково-дослідницький характер навчальної діяльності студентів. Методи навчання у вищій школі. Психологічні особливості ефективного використання методів навчання. Сучасна вузівська лекція як метод навчання та її психологічний аналіз. Психологічні особливості проведення практичних занять у вищому навчальному закладі. Психологічні особливості використання технічних засобів навчання.</p>
3.	<p><i>Тема 3. Психологічні особливості виховного процесу у вищій школі</i></p> <p>Виховання як формування цілісної особистості студента. Психологічні закономірності та механізми формування особистості студента. Проблеми потреб і мотивів особистості студента та їх формування у виховному процесі. Психологічні проблеми виховання особистості студента на основі національно-культурних і загальнолюдських цінностей. Вплив спілкування і різних видів діяльності студентів на формування їхньої моральної самосвідомості.</p>
Модуль II. Психологічна характеристика студентства	
4.	<p><i>Тема 4. Психологічна характеристика студентства</i></p> <p>Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості (психофізіологічні особливості, протиріччя, соціальна ситуація розвитку).</p> <p>Вищий навчальний заклад як один із провідних факторів соціалізації студента як фахівця. Адаптація студента до навчання у вищій школі, види адаптації, умови ефективності. Типологічні особливості студентів, що виявляються в навчальній діяльності та</p>

	поведінці. Врахування психологічних особливостей юнацького віку при роботі зі студентами.
5.	<i>Тема 5. Професійне становлення особистості студента</i>
	<p>Навчально-професійна діяльність як провідна в студентському віці. Формування професійної спрямованості особистості студента. Розвиток “Я-концепції” як показника особистісного зростання і професійного становлення студента. Складові та функції “Я-концепції”.</p> <p>Формування професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця. Розвиток творчості у студентів. Самоосвіта та самовиховання студента, їх значення в його професійному зростанні. Готовність до професійної діяльності випускника вищої школи.</p>
6.	<i>Тема 6. Психологія діяльності студентів</i>
	<p>Психологічні особливості основних видів діяльності студентів. Навчання як провідна діяльність студентів. Особливості мотивів навчальної діяльності студентів. Навчальна активність студентів. Зв'язок навчальної активності студентів з їхньою самооцінкою. Психологічні умови формування позитивних мотивів до навчання. Психологічні особливості суспільної діяльності на формування особистості студента. Мотивація суспільно корисної діяльності студентів. Психологічні аспекти наукової діяльності студентів. Вплив наукової діяльності на формування особистості студента як професіонала. Мотиви участі студентів в науковій діяльності. Форми участі студентів в науково-дослідній роботі. Психологічні особливості культурно-естетичної та спортивної діяльності студентів. Поняття і сутність самостійної роботи студентів, її психологічне значення. Психологічний аналіз самостійної роботи в аудиторії. Навчальна та виробнича практика як види самостійної роботи студентів.</p>
7.	<i>Тема 7. Психологічні особливості студентської групи</i>
	<p>Психологічні особливості студентської групи та її структура. Рівні розвитку студентської академічної групи. Шляхи формування студентського колективу.</p> <p>Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість кожного студента. Проблема лідера та лідерства в студентській групі. Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на її працездатність. Психологічні засади студентського самоврядування. Психологічні аспекти взаємовідносин та спілкування у студентській групі. Методи вивчення міжособистісних стосунків студентів.</p> <p>Фактори, що впливають на формування соціально-психологічного клімату у студентській групі та їх урахування в роботі викладача вищої школи.</p>
Модуль III. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи	
8.	<i>Тема 8. Психологічна характеристика праці викладача вищого навчального закладу</i>

	<p>Завдання і зміст діяльності викладача вищої школи. Структура діяльності викладача. Психологічні особливості наукової організації праці викладача. Розвиток творчих засад у діяльності викладача вищої школи. Психологічний аналіз педагогічної майстерності викладача вищої школи та шляхи її формування. Система знань, навичок, вмінь, якостей особистості викладача як важливий аспект педагогічної майстерності. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності. Психологічні особливості формування педагогічного такту. Психологічні особливості підготовки та проведення навчальних занять (лекцій, семінарів, практичних занять, іспитів тощо). Психологічні особливості діяльності колективу кафедри. Дослідження соціального статусу викладача у колективі.</p> <p>Психологічні засади управління навчальним процесом вищої школи (види педагогічного управління, психологічний аналіз функцій педагогічного управління, педагогічний контроль і оцінка як функція управління).</p>
9.	<p><i>Тема 9. Психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи</i></p>
	<p>Професіограма викладача вищої школи: сутність, компоненти. Педагогічна спрямованість як найважливіша вимога до особистості викладача вищої школи. Вимоги до професійно важливих якостей викладача вищої школи. Психологічні вимоги до сформованості емоційно-вольової сфери викладача. Психологічні вимоги до характерологічних властивостей викладача вищої школи. Психологічний аналіз педагогічних здібностей викладача та можливості розвитку. Вимоги до рівня педагогічних вмінь, навичок та знань викладача. Діагностування та оцінювання основних рейтингових показників особистості та ефективності праці викладача.</p>
10.	<p><i>Тема 10. Культура педагогічного спілкування у вищій школі</i></p>
	<p>Особливості змісту і засобів спілкування у вищій школі. Психологічний аналіз видів спілкування у вищих навчальних закладах. Рівні спілкування викладачів і студентів. Комунікативна культура викладача вищої школи. Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування у вищих навчальних закладах. Проблеми емпатії у професійній діяльності викладача. Психологічні особливості розуміння викладачем особистості студента. Роль викладача у створенні сприятливого клімату у студентській групі.</p>
Модуль IV. Методика викладання психології	
11.	<p><i>Тема 11. Методика викладання психології як наукова галузь і навчальна дисципліна</i></p>
	<p>Гуманізація, психологізація та індивідуалізація української освіти. Психологічна освіта та її роль у житті суспільства. Сучасні тенденції розвитку психологічної освіти. Предмет, історія становлення, структура і завдання методики викладання психології. Зв'язок типу освітніх програм, змісту психологічних дисциплін і</p>

	цілей викладання. Основні принципи навчання психології. Методика викладання психології, функції та завдання викладання психології, принципи науковості, системності, єдності раціонального і емоціонального, предметно-орієнтованого і особистісно-орієнтованого навчання, теоретичного і емпіричного знання, доступності, наочності, активності у навчанні, зв'язку вивчення психології з життєвою практикою, розвивального характеру навчання психології.
12.	<i>Тема 12. Організація та зміст викладання психології у ВНЗ</i>
	Диференціація психології як наукової галузі та навчальної дисципліни. Галузі сучасної психології (фундаментальна і прикладна психологія). Різновиди навчальних психологічних дисциплін (предметно-центровані, проблемно-центровані і методологічно-центровані психологічні дисципліни). Фактори, що визначають структуру психологічної навчальної дисципліни. Особливості впливу буденного знання на сприймання наукової психологічної інформації. Аспекти змісту викладацької діяльності з психології (інформаційно-предметний, науково-методичний, психолого-педагогічний, кваліфікаційний аспекти змісту викладання психології).
13.	<i>Тема 13. Методичні аспекти підготовки та проведення лекції, практичного та лабораторного заняття, самостійної роботи з психології</i>
	<p>Специфічні особливості лекції та її функції (інформаційна, орієнтувальна, систематизуюча, пояснювальна і розвивальна функції лекції). Традиційне та нетрадиційне проведення лекцій з психології. Методичні прийоми активізації мислення студентів на лекції: проблемність викладання навчальної інформації, риторичні запитання. Види лекцій з психології та їх специфіка (оглядова, установча, тематична, проблемна). Методичні аспекти підготовки до лекції. Перевірка розуміння матеріалу лекції, динаміка рівня уваги слухачів, конспектування матеріалу лекції.</p> <p>Функції практичних і лабораторних занять з психології. Дидактична мета практичних і лабораторних занять. Типові завдання для лабораторних і практичних занять з психології. Організація і проведення практичних і лабораторних занять з психології.</p> <p>Самостійна робота студента як базова форма опанування психологічних знань, її функції. Види самостійної роботи студента: самостійне читання, конспектування, підготовка до лекцій, практичних занять, до іспитів, виконання рефератів, контрольних з психології. Дидактичні та психологічні вимоги до організації самостійної роботи студентів. Проблеми перевірки й оцінювання результатів самостійної роботи студентів з психології.</p>

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

з/ п	Назва розділу, модуля, теми програми	ВСЬОГО	Лекції	Практичні	Самостійна робота
<i>Всього годин з дисципліни «Психологія вищої школи»</i>		150	24	30	96
Модуль I. Теоретичні аспекти психології вищої школи		32	6	6	20
1.	Тема 1. Предмет і завдання психології вищої школи	10	2	2	6
2.	Тема 2. Психологічна характеристика змісту і методів навчання	10	2	2	6
3.	Тема 3. Психологічні особливості виховного процесу у вищій школі	12	2	2	8
Модуль II. Психологічна характеристика студентства		46	8	12	26
4.	Тема 4. Психологічна характеристика студентства	8	2	2	4
5.	Тема 5. Професійне становлення особистості студента	12	2	4	6
6.	Тема 6. Психологія діяльності студентів	14	2	4	8
7.	Тема 7. Психологічні особливості студентської групи	12	2	2	8
Модуль III. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи		34	4	4	26
8.	Тема 8. Психологічна характеристика праці викладача вищого навчального закладу	14	2	2	10
9.	Тема 9. Психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи	10	2	2	6
10.	Тема 10. Культура педагогічного спілкування у вищій школі	10			10
Модуль IV. Методика викладання психології		38	6	8	24
11.	Тема 11. Методика викладання психології як наукова галузь і навчальна дисципліна	10	2	2	6
12.	Тема 12. Організація та зміст викладання психології у ВНЗ	16	4	2	10
13.	Тема 13. Методичні аспекти підготовки та проведення лекції, практичного та лабораторного заняття, самостійної роботи з психології	12		4	8

6. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми, коротка анотація змісту	Кількість ГОДИН
1	Модуль I. Теоретичні аспекти психології вищої школи	
2	<i>Тема 1. Предмет і завдання психології вищої школи</i> Предмет і об'єкт психології вищої школи. Завдання психології вищої школи. Сучасні концепції вищої освіти. Психологічний аспект державних стандартів вищої освіти. Призначення та основні принципи ліцензування, атестації та акредитації вищих навчальних закладів. Структура стандарту вищої освіти різних рівнів.	2
3	<i>Тема 2. Психологічна характеристика змісту і методів навчання</i> Специфіка навчання у вищій школі. Фахова орієнтація навчання у вищій школі та його психологічні особливості. Принципи формування змісту освіти. Психологічний аналіз освітньо-професійних програм і кваліфікаційних характеристик бакалавра, спеціаліста і магістра. Психологічна сутність розвиваючого навчання у вищій школі. Методи навчання у вищій школі.	2
4	<i>Тема 3. Психологічні особливості виховного процесу у вищій школі</i> Виховання як формування цілісної особистості студента. Психологічні закономірності та механізми формування особистості студента.	2
5	Модуль II. Психологічна характеристика студентства	
6	<i>Тема 4. Психологічна характеристика студентства</i> Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості (психофізіологічні особливості, протиріччя, соціальна ситуація розвитку). Адаптація студента до навчання у вищій школі, види адаптації, умови ефективності.	2
7	<i>Тема 5. Професійне становлення особистості студента</i> Навчально-професійна діяльність як провідна в студентському віці. Формування професійної спрямованості особистості студента.	2
8	<i>Тема 6. Психологія діяльності студентів</i> Психологічні особливості основних видів діяльності студентів. Навчання як провідна діяльність студентів. Особливості мотивів навчальної діяльності студентів. Навчальна активність студентів. Психологічні аспекти наукової діяльності студентів. Поняття і сутність самостійної роботи студентів, її психологічне	2

	значення. Психологічний аналіз самотійної роботи в аудиторії.	
9	<i>Тема 7. Психологічні особливості студентської групи</i> Психологічні особливості студентської групи та її структура. Рівні розвитку студентської академічної групи. Шляхи формування студентського колективу.	2
10	Модуль III. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи	
11	<i>Тема 8. Психологічна характеристика праці викладача вищого навчального закладу</i> Завдання і зміст діяльності викладача вищої школи. Структура діяльності викладача. Психологічні особливості наукової організації праці викладача. Психологічні особливості підготовки та проведення навчальних занять (лекцій, семінарів, практичних занять, іспитів тощо).	2
12	<i>Тема 9. Психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи</i> Вимоги до професійно важливих якостей викладача вищої школи. Вимоги до рівня педагогічних вмінь, навичок та знань викладача. Діагностування та оцінювання основних рейтингових показників особистості та ефективності праці викладача.	2
13	Модуль IV. Методика викладання психології	
14	<i>Тема 11. Методика викладання психології як наукова галузь і навчальна дисципліна</i> Предмет, історія становлення, структура і завдання методики викладання психології. Методика викладання психології, функції та завдання викладання психології, принципи науковості, системності, єдності раціонального і емоціонального, предметно-орієнтованого і особистісно-орієнтованого навчання, теоретичного і емпіричного знання, доступності, наочності, активності у навчанні, зв'язку вивчення психології з життєвою практикою, розвивального характеру навчання психології.	2
15	<i>Тема 12. Організація та зміст викладання психології у ВНЗ</i> Диференціація психології як наукової галузі та навчальної дисципліни. Галузі сучасної психології (фундаментальна і прикладна психологія). Різновиди навчальних психологічних дисциплін (предметно-центровані, проблемно-центровані і методологічно-центровані психологічні дисципліни).	4
	Всього:	24

7. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми, завдання	Кількість ГОДИН
Модуль I. Теоретичні аспекти психології вищої школи		
1.	<p><i>Тема 1. Предмет і завдання психології вищої школи</i></p> <p>Завдання1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <p>1) Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психології.</p> <p>2) Державна і недержавна вища освіта.</p>	2
2.	<p><i>Тема 2. Психологічна характеристика змісту і методів навчання</i></p> <p>Завдання1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <p>1) Проблемне навчання та психологічне обґрунтування його ефективного застосування у вищих навчальних закладах.</p> <p>2) Пошуково-дослідницький характер навчальної діяльності студентів.</p> <p>3) Сучасна вузівська лекція як метод навчання та її психологічний аналіз.</p> <p>Завдання 2. Скласти схему-таблицю за темою: «Психологічні особливості ефективного використання методів навчання».</p>	2
	<p><i>Тема 3. Психологічні особливості виховного процесу у вищій школі</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <p>1) Психологічні проблеми виховання особистості студента на основі національно-культурних і загальнолюдських цінностей.</p> <p>2) Вплив спілкування і різних видів діяльності студентів на формування їхньої моральної самосвідомості.</p>	2
Модуль II. Психологічна характеристика студентства		
	<p><i>Тема 4. Психологічна характеристика студентства</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати доповідь з презентацією на одну із запропонованих тем:</p> <p>1) Вищий навчальний заклад як один із провідних факторів соціалізації студента як фахівця.</p> <p>2) Типологічні особливості студентів, що виявляються в навчальній діяльності та поведінці.</p> <p>3) Врахування психологічних особливостей юнацького віку при роботі зі студентами.</p>	2

	<p><i>Тема 5. Професійне становлення особистості студента</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Формування професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця. 2) Самоосвіта та самовиховання студента, їх значення в його професійному зростанні. 3) Готовність до професійної діяльності випускника вищої школи. <p>Завдання 2. Підготувати твір-роздум на тему: «Розвиток творчості у студентів».</p>	4
	<p><i>Тема 6. Психологія діяльності студентів</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Зв'язок навчальної активності студентів з їхньою самооцінкою. 2) Психологічні умови формування позитивних мотивів до навчання. 3) Психологічні особливості суспільної діяльності на формування особистості студента. <p>Завдання 2. Підготувати доповідь з презентацією на одну із тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Мотивація суспільно корисної діяльності студентів. 2) Мотиви участі студентів в науковій діяльності. 3) Вплив наукової діяльності на формування особистості студента як професіонала. <p>Завдання 3. Підготувати схему з питання: Форми участі студентів в науково-дослідній роботі.</p> <p>Завдання 4. Підготувати виступ на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Психологічні особливості культурно-естетичної та спортивної діяльності студентів. 2) Навчальна та виробнича практика як види самостійної роботи студентів. 	4
	<p><i>Тема 7. Психологічні особливості студентської групи</i></p> <p>Завдання1: підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Проблема лідера та лідерства в студентській групі. 2) Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на її працездатність. 3) Психологічні засади студентського самоврядування. <p>Завдання2: підготувати доповідь з презентацією на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Методи вивчення міжособистісних стосунків студентів. 2) Фактори, що впливають на формування соціально-психологічного клімату у студентській групі та їх урахування в роботі викладача вищої школи. 	2

	Модуль III. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи	
	<p><i>Тема 8. Психологічна характеристика праці викладача вищого навчального закладу</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Розвиток творчих засад у діяльності викладача вищої школи. 2) Психологічний аналіз педагогічної майстерності викладача вищої школи та шляхи її формування. 3) Система знань, навичок, вмінь, якостей особистості викладача як важливий аспект педагогічної майстерності. 4) Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності. 5) Психологічні особливості формування педагогічного такту. <p>Завдання 2. Підготувати таблицю з питання: Психологічні засади управління навчальним процесом вищої школи (види педагогічного управління, психологічний аналіз функцій педагогічного управління, педагогічний контроль і оцінка як функція управління).</p>	2
	<p><i>Тема 9. Психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Психологічні вимоги до сформованості емоційно-вольової сфери викладача. 2) Психологічні вимоги до характерологічних властивостей викладача вищої школи. 3) Психологічний аналіз педагогічних здібностей викладача та можливості розвитку. 	2
	Модуль IV. Методика викладання психології	
	<p><i>Тема 11. Методика викладання психології як наукова галузь і навчальна дисципліна</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Гуманізація, психологізація та індивідуалізація української освіти. 2) Психологічна освіта та її роль у житті суспільства. 3) Сучасні тенденції розвитку психологічної освіти. 	2
	<p><i>Тема 12. Організація та зміст викладання психології у ВНЗ</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати схему на тему: «Фактори, що визначають структуру психологічної навчальної дисципліни».</p> <p>Завдання 2. Підготувати повідомлення на одну із</p>	2

	<p>запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Особливості впливу буденного знання на сприймання наукової психологічної інформації. 2) Аспекти змісту викладацької діяльності з психології (інформаційно-предметний, науково-методичний, психолого-педагогічний, кваліфікаційний аспекти змісту викладання психології). 	
	<p><i>Тема 13. Методичні аспекти підготовки та проведення лекції, практичного та лабораторного заняття, самостійної роботи з психології</i></p> <p>Завдання 1. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Специфічні особливості лекції та її функції (інформаційна, орієнтувальна, систематизуюча, пояснювальна і розвивальна функції лекції). 2) Традиційне та нетрадиційне проведення лекцій з психології. 3) Методичні прийоми активізації мислення студентів на лекції: проблемність викладання навчальної інформації, риторичні запитання. 4) Види лекцій з психології та їх специфіка (оглядова, установча, тематична, проблемна). <p>Завдання 2. Підготувати конспект лекції на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Методичні аспекти підготовки до лекції. 2) Перевірка розуміння матеріалу лекції, динаміка рівня уваги слухачів, конспектування матеріалу лекції. 3) Функції практичних і лабораторних занять з психології. <p>Завдання 3. Підготувати питання для обговорення таких тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Дидактична мета практичних і лабораторних занять. 2) Типові завдання для лабораторних і практичних занять з психології. 3) Організація і проведення практичних і лабораторних занять з психології. <p>Завдання 4. Підготувати питання для обговорення таких тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Дидактичні та психологічні вимоги до організації самостійної роботи студентів. 2) Проблеми перевірки й оцінювання результатів самостійної роботи студентів з психології. 	4
	Всього:	30

8. ТЕМАТИКА ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

з/ п	Назва теми, коротка анотація змісту	Кількість ГОДИН
Модуль І. Теоретичні аспекти психології вищої школи		
1	<p><i>Тема 1. Предмет і завдання психології вищої школи.</i> Скласти конспекти за темами:</p> <p>1) Сучасні концепції вищої освіти. 2) Структура стандарту вищої освіти різних рівнів.</p>	6
	<p><i>Тема 2. Психологічна характеристика змісту і методів навчання</i> Скласти конспекти за темами:</p> <p>1) «Психологічні особливості проведення практичних занять у вищому навчальному закладі»; 2) «Психологічні особливості використання технічних засобів навчання».</p>	6
2	<p><i>Тема 3. Психологічні особливості виховного процесу у вищій школі</i> Підготувати статтю за темою: «Проблеми потреб і мотивів особистості студента та їх формування у виховному процесі».</p>	8
Модуль ІІ. Психологічна характеристика студентства		
3	<p><i>Тема 4. Психологічна характеристика студентства</i> Опрацювати літературу та зробити тези за темою: «Актуальні проблеми українського студентства».</p>	4
4	<p><i>Тема 5. Професійне становлення особистості студента</i> Скласти конспекти за темами:</p> <p>1) «Розвиток “Я-концепції” як показника особистісного зростання і професійного становлення студента»; 2) «Складові та функції “Я-концепції”».</p>	6
5	<p><i>Тема 6. Психологія діяльності студентів</i> Підготувати розгорнуті та обґрунтовані відповіді на питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чому у навчальних планах на самостійну роботу студентів виділено більше часу, ніж на аудиторну? Чи - Чому самостійні види робіт є для студентства ефективними? - Що може виступати стимулами для оптимізації навчальної діяльності студентів? - Доведіть необхідність наукової роботи студентів? Які перспективи перед студентством відкриває наукова діяльність? 	8
7	<p><i>Тема 7. Психологічні особливості студентської групи</i> Опрацювати літературу та зробити тези за темами:</p> <p>1) Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість кожного студента. 2) Психологічні аспекти взаємовідносин та спілкування у студентській групі.</p>	8
Модуль ІІІ. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи		

8	<p><i>Тема 8. Психологічна характеристика праці викладача вищого навчального закладу</i></p> <p>1) Підготувати презентацію на тему: «Психологічні особливості діяльності колективу кафедри».</p> <p>2) Підготувати статтю на тему: «Дослідження соціального статусу викладача у колективі».</p>	10
9	<p><i>Тема 9. Психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи</i></p> <p>1) Скласти професіограму викладача вищої школи: сутність, компоненти.</p> <p>2) Підготувати повідомлення з тезами на тему: «Педагогічна спрямованість як найважливіша вимога до особистості викладача вищої школи».</p>	6
10	<p><i>Тема 10. Культура педагогічного спілкування у вищій школі</i></p> <p>Скласти конспекти за темами:</p> <p>1) Особливості змісту і засобів спілкування у вищій школі.</p> <p>2) Психологічний аналіз видів спілкування у вищих навчальних закладах.</p> <p>3) Рівні спілкування викладачів і студентів.</p> <p>Підготувати презентацію на тему: «Комунікативна культура викладача вищої школи».</p> <p>Опрацювати літературу та зробити тези за темами:</p> <p>1) Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування у вищих навчальних закладах.</p> <p>2) Проблеми емпатії у професійній діяльності викладача.</p> <p>3) Психологічні особливості розуміння викладачем особистості студента.</p> <p>4) Роль викладача у створенні сприятливого клімату у студентській групі.</p>	10
Модуль IV. Методика викладання психології		
11	<p><i>Тема 11. Методика викладання психології як наукова галузь і навчальна дисципліна</i></p> <p>Опрацювати літературу та зробити тези за темами:</p> <p>1) Зв'язок типу освітніх програм, змісту психологічних дисциплін і цілей викладання.</p> <p>2) Основні принципи навчання психології.</p>	6
12	<p><i>Тема 12. Організація та зміст викладання психології у ВНЗ</i></p> <p>Опрацювати літературу та підготувати повідомлення на теми:</p> <p>1) Досвід викладання психологічних дисциплін у вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладах.</p> <p>2) Інноваційні форми та методи викладання психологічних дисциплін у ВНЗ.</p> <p>3) Порівняльний аналіз методики викладання психологічних та педагогічних дисциплін.</p>	10
13	<p><i>Тема 13. Методичні аспекти підготовки та проведення лекції, практичного та лабораторного заняття, самостійної роботи з</i></p>	8

	<p><i>психології</i></p> <p>1) Підготувати доповідь з презентацією з теми: «Види самостійної роботи студента: самостійне читання, конспектування, підготовка до лекцій, практичних занять, до іспитів, виконання рефератів, контрольних з психології».</p> <p>2) Підготувати план-конспект практичного заняття на тему: «Самостійна робота студента як базова форма опанування психологічних знань, її функції».</p>	
	Всього	96

9. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Актуальні психологічні проблеми сучасної вищої освіти в Україні.
2. Об'єкт, предмет та завдання психології вищої школи.
3. Вікові періодизації та їхні особливості.
4. Вік як психологічна категорія.
5. Поняття психологічного часу та психологічного віку.
6. Період юнацтва та його особливості.
7. Період дорослості та його психологічні особливості.
8. Когнітивна сфера та особливості її розвитку у юнацькому та дорослому періоді.
9. Психологічні основи формування професійного мислення.
10. Психологічні процеси та особливості їхнього розвитку у період навчання у вищої школи.
11. Професійна орієнтація школярів та її роль у підготовки до навчання у ВНЗ.
12. Психологічні особливості навчання у вищої школі.
13. Психологічні умови підвищення успішності навчання у ВНЗ.
14. Особистість та особливості її формування у процесі навчання у вищої школі.
15. Типологічні особистісні якості студентів та викладачів.
16. ВНЗ як інститут соціалізації.
17. Соціалізація та адаптація студентської молоді.
18. Психологічні основи формування особистості студента як спеціаліста з вищою освітою.
19. Мотивація навчання студентів.
20. Психологічні основи професійного самовизначення людини.
21. Профорієнтаційна робота у вищому навчальному закладі.
22. Психологічні особливості формування професійних навичок та вмій.
23. Психологічні особливості творчої діяльності.
24. Психологічні основи формування творчої особистості у вищій школі.
25. Схильність до наукової діяльності та проблеми її діагностики.
26. Психологічні проблеми кар'єрного росту людини.
27. Девіантна поведінка у молодіжному середовищі.
28. Студентська група та її соціально-психологічні особливості.
29. Соціально-психологічні основи індивідуальних та групових методів навчання.
30. Групова динаміка у студентському колективі та активні методи навчання.
31. Соціально-психологічна згуртованість студентської групи та проблеми ефективності навчального процесу.
32. Соціально-психологічні особливості діяльності викладача вищої школи.
33. Міжособистісні та міжгрупові конфлікти та засоби їх вирішення.
34. Гендерна соціалізація у ВНЗ.

35. Гендерні стереотипи у навчально-виховному процесі.
36. Студентська сім'я та її психологічні особливості.
37. Лідерські процеси в навчальних групах.
38. Лідерство та керівництво у навчальному процесі.
39. Типологія соціальних організацій та їхні психологічні характеристики.
40. Психологічні ознаки соціальних організацій.
41. Університет як соціальна організація.
42. Педагог як організатор освітнього процесу.
43. Студент як суб'єкт навчальної діяльності.
44. Психологічний аналіз діяльності студентів та викладачів ВНЗ.
45. Керівництво та лідерство в навчальних закладах.
46. Стиль управління та його психологічна ефективність.
47. Самоорганізаційні процеси у ВНЗ та їх роль в удосконаленні навчального процесу.
48. Сучасні технології навчання та їх психологічні особливості (дистанційне навчання, тренінги).
49. Психологічні особливості виховного процесу у ВНЗ.
50. Безперервна освіта та її психологічні проблеми.
51. Соціально-психологічні проблеми науково-викладацьких колективів вищої школи.
52. Психологічні основи активних форм навчання.
53. Психологічні особливості взаємовідносин викладача та студента.
54. Спілкування та соціально-психологічний вплив на студента.
55. Особливості професійного спілкування.
56. Зворотній зв'язок у професійному спілкуванні.
57. Невербальні засоби спілкування у навчальному процесі.
58. Ділові гри та психологічні проблеми їх використання у навчально-виховному процесі.
59. Семінарські заняття та їхня роль у формуванні культури професійного спілкування.
60. Дискусії та психологічні технології їхнього проведення.
61. Соціально-психологічні проблеми організації наукових комунікацій.
62. Роль наукової школи у формуванні особистості дослідника.
63. Наукові школи як соціально-психологічний феномен.
64. Психологічна служба у ВНЗ та її функції.
65. Соціально-психологічні особливості педагогічних колективів.
66. Соціально-психологічні особливості наукових колективів.
67. Психологічні технології у навчально-виховному процесі.
68. Психологічні проблеми інновацій у діяльності ВНЗ.

Реферат має такі складові: вступ (актуальність теми, формулювання мети та завдань реферату); виклад основного матеріалу з повним обґрунтуванням теми; висновки (досягнення мети та реалізація завдань); список використаних джерел. Загальний обсяг роботи 20 – 25 сторінок.

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінювання знань студентів з дисципліни «Психологія вищої школи» здійснюється на основі результатів поточного, модульного контролю та заліку.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни «Психологія вищої школи» різного характеру та рівня складності, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю та екзамену.

Об'єктом оцінювання знань студентів у процесі поточного контролю є:

- систематичність, активність та змістовність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу на практичних заняттях;
- рівень виконання модульних завдань;
- написання реферату.

Поточна робота студента протягом семестру оцінюється від 0 до 80 балів. Бали студент може отримати:

- 1) за виконання завдань на практичних заняттях – 60 балів (5 бали за 1 практичне заняття, $5 \times 12 = 60$);
- 2) за виконання модульних (контрольних) робіт – 10 балів (5 балів за 1 модульну контрольну роботу, $5 \times 2 = 10$ балів);
- 3) за написання реферату – 10 балів (10 балів за 1 реферат, $10 \times 1 = 10$ балів).

При контролі активної участі студента у практичних заняттях оцінюються: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; рівень активності під час виступів інших студентів (доповнення їх відповідей); логічність і послідовність при виконанні практичних завдань (наявність певного плану виступу чи письмової роботи) тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, набуті студентами після опанування певного модуля.

При оцінюванні написаного студентом реферату відслідковується повна його відповідність вимогам, що ставляться до такого виду письмових робіт, а саме: обґрунтована актуальність проблеми, що досліджується; демонструється вільний виклад проблеми; поєднано теоретичний матеріал з проблемами сучасного суспільства; є висновки (як по кожному питанню, так і загальний); автор демонструє глибоке розуміння матеріалу, що використовується.

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу з дисципліни в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної психологічної проблеми.

Екзамен проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету. Перелік питань, що охоплюють зміст програми дисципліни, критерії оцінювання екзаменаційних завдань, доводяться до студентів на початку семестру.

Для оцінювання відповідей студентів з навчальної дисципліни «Психологія вищої школи» використовуються наступні критерії:

– оцінка *«відмінно» (A)* – 90-100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

– оцінка *«дуже добре» (B)* – 82-89 балів. Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

– оцінка *«добре» (C)* – 74-81 бал. Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

– оцінка *«задовільно» (D)* – 64-73 бали. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

– оцінка *«достатньо» (E)* – 60-63 бали. Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні;

– оцінка *«незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю» (FX)* – 35-59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;

– оцінка *«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту» (F)* – 1-34 бали. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Підсумковий контроль знань студентів з дисципліни «Психологія вищої школи» здійснюється на основі результатів поточного контролю та заліку. Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у традиційну 4-бальну шкалу в такому порядку:

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
90–100	5 (відмінно)
75–89	4 (добре)
60–73	3 (задовільно)
0–59	2 (незадовільно)

До вибірових завдань, при виконанні яких студент може підвищити свій рейтинг, відноситься виконання завдань для самостійної роботи.

Завдання для самостійної роботи оцінюються максимально у 41 бал. При контролі її виконання оцінюються: вміння студента самостійно працювати з навчально-науковою літературою; вміння самостійно опрацьовувати окремі питання тем з дисципліни «Психологія вищої школи»; творчий підхід до виконання окремих видів робіт.

Метою самостійної роботи студентів під час вивчення дисципліни «Психологія вищої школи» є поглиблення і закріплення теоретичних знань і набуття умінь і навичок їх практичного застосування.

У разі виникнення труднощів під час самостійної роботи, або якщо студент не зміг виконати те чи інше завдання з методичних рекомендацій, або у нього виникли запитання, відповіді на які він не знайшов ні в літературних джерелах, ні в інших навчальних матеріалах, він має звернутися до викладача за консультацією у день, визначений графіком консультацій.

11. ЗАВДАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНИХ (КОНТРОЛЬНИХ) РОБІТ

Модульна контрольна робота №1

Модуль I. Теоретичні аспекти психології вищої школи

Модуль II. Психологічна характеристика студентства

1 варіант

1. Предмет і об'єкт психології вищої школи. Завдання психології вищої школи.
2. Специфіка навчання у вищій школі.
3. Психологічна сутність розвиваючого навчання у вищій школі.
4. Вищий навчальний заклад як один із провідних факторів соціалізації студента як фахівця.
5. Формування професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця.

2 варіант

1. Сучасні концепції вищої освіти. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психології.
2. Фахова орієнтація навчання у вищій школі та його психологічні особливості.
3. Адаптація студента до навчання у вищій школі, види адаптації, умови ефективності.
4. Розвиток творчості у студентів.
5. Психологічні особливості суспільної діяльності та її вплив на формування особистості студента.

3 варіант

1. Структура стандарту вищої освіти різних рівнів. Психологічний аспект державних стандартів вищої освіти.
2. Принципи формування змісту освіти.
3. Психологічні закономірності та механізми формування особистості студента.
5. Типологічні особливості студентів, що виявляються в навчальній діяльності та поведінці.
4. Самоосвіта та самовиховання студента, їх значення в його професійному зростанні.
5. Готовність до професійної діяльності випускника вищої школи.

4 варіант

1. Призначення та основні принципи ліцензування, атестації та акредитації вищих навчальних закладів.
2. Психологічні аспекти наукової діяльності студентів. Вплив наукової діяльності на формування особистості студента як професіонала.
3. Пошуково-дослідницький характер навчальної діяльності студентів.
4. Сучасна вузівська лекція як метод навчання та її психологічний аналіз.
5. Врахування психологічних особливостей юнацького віку при роботі зі студентами.

5 варіант

1. Державна і недержавна вища освіта.
2. Психологічний аналіз освітньо-професійних програм і кваліфікаційних характеристик бакалавра, спеціаліста і магістра.
3. Методи навчання у вищій школі. Психологічні особливості ефективного використання методів навчання.
4. Навчальна активність студентів.
5. Психологічні проблеми виховання особистості студента на основі національно-культурних і загальнолюдських цінностей.

6 варіант

1. Вплив спілкування і різних видів діяльності студентів на формування їхньої моральної самосвідомості.
2. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості (психофізіологічні особливості, протиріччя, соціальна ситуація розвитку).
3. Формування професійної спрямованості особистості студента.
4. Зв'язок навчальної активності студентів з їхньою самооцінкою.
5. Мотиви участі студентів в науковій діяльності. Форми участі студентів в науково-дослідній роботі.

7 варіант

1. Виховання як формування цілісної особистості студента.
2. Психологічні особливості використання технічних засобів навчання.
3. Проблемне навчання та психологічне обґрунтування його ефективного застосування у вищих навчальних закладах.
4. Проблеми потреб і мотивів особистості студента та їх формування у виховному процесі.
5. Навчально-професійна діяльність як провідна в студентському віці.

8 варіант

1. Психологічні умови формування позитивних мотивів до навчання.
2. Мотивація суспільно корисної діяльності студентів.
3. Рівні розвитку студентської академічної групи. Шляхи формування студентського колективу.
4. Психологічні особливості основних видів діяльності студентів.
5. Навчання як провідна діяльність студентів. Особливості мотивів навчальної діяльності студентів.

9 варіант

1. Поняття і сутність самостійної роботи студентів, її психологічне значення.
2. Психологічні особливості студентської групи та її структура.
3. Психологічні аспекти взаємовідносин та спілкування у студентській групі.
4. Розвиток “Я-концепції” як показника особистісного зростання і професійного становлення студента. Складові та функції “Я-концепції”.

5. Психологічні особливості проведення практичних занять у вищому навчальному закладі.

10 варіант

1. Психологічний аналіз самостійної роботи в аудиторії.
2. Методи вивчення міжособистісних стосунків студентів.
3. Фактори, що впливають на формування соціально-психологічного клімату у студентській групі та їх урахування в роботі викладача вищої школи.
4. Психологічні засади студентського самоврядування.
5. Психологічні особливості культурно-естетичної та спортивної діяльності студентів.

Модульна контрольна робота №2

Модуль III. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи

Модуль IV. Методика викладання психології

1 варіант

1. Завдання і зміст діяльності викладача вищої школи. Структура діяльності викладача.
2. Психологічні засади управління навчальним процесом вищої школи (види педагогічного управління, психологічний аналіз функцій педагогічного управління, педагогічний контроль і оцінка як функція управління).
3. Психологічні особливості розуміння викладачем особистості студента.
4. Галузі сучасної психології (фундаментальна і прикладна психологія).
5. Функції практичних і лабораторних занять з психології.

2 варіант

1. Психологічні особливості наукової організації праці викладача.
2. Професіограма викладача вищої школи: сутність, компоненти.
3. Роль викладача у створенні сприятливого клімату у студентській групі.
4. Різновиди навчальних психологічних дисциплін (предметно-центровані, проблемно-центровані і методологічно-центровані психологічні дисципліни).
5. Дидактична мета практичних і лабораторних занять.

3 варіант

1. Розвиток творчих засад у діяльності викладача вищої школи.
2. Педагогічна спрямованість як найважливіша вимога до особистості викладача вищої школи.
3. Гуманізація, психологізація та індивідуалізація української освіти.
4. Фактори, що визначають структуру психологічної навчальної дисципліни.
5. Типові завдання для лабораторних і практичних занять з психології.

4 варіант

1. Психологічний аналіз педагогічної майстерності викладача вищої школи та шляхи її формування.
2. Вимоги до професійно важливих якостей викладача вищої школи.
3. Психологічна освіта та її роль у житті суспільства.
4. Особливості впливу буденного знання на сприймання наукової психологічної інформації.
5. Організація і проведення практичних і лабораторних занять з психології.

5 варіант

1. Система знань, навичок, вмінь, якостей особистості викладача як важливий аспект педагогічної майстерності.
2. Психологічні вимоги до сформованості емоційно-вольової сфери викладача.
3. Предмет, історія становлення, структура і завдання методики викладання психології.
4. Аспекти змісту викладацької діяльності з психології (інформаційно-предметний, науково-методичний, психолого-педагогічний, кваліфікаційний аспекти змісту викладання психології).
5. Самостійна робота студента як базова форма опанування психологічних знань, її функції.

6 варіант

1. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності.
2. Психологічні вимоги до характерологічних властивостей викладача вищої школи.
3. Зв'язок типу освітніх програм, змісту психологічних дисциплін і цілей викладання.
4. Специфічні особливості лекції та її функції (інформаційна, орієнтувальна, систематизуюча, пояснювальна і розвивальна функції лекції).
5. Види самостійної роботи студента: самостійне читання, конспектування, підготовка до лекцій, практичних занять, до іспитів, виконання рефератів, контрольних з психології.

7 варіант

1. Психологічні особливості формування педагогічного такту.
2. Вимоги до рівня педагогічних вмінь, навичок та знань викладача.
3. Основні принципи навчання психології.
4. Методичні прийоми активізації мислення студентів на лекції: проблемність викладання навчальної інформації, риторичні запитання.
5. Дидактичні та психологічні вимоги до організації самостійної роботи студентів.

8 варіант

1. Психологічні особливості підготовки та проведення навчальних занять (лекцій, семінарів, практичних занять, іспитів тощо).

2. Особливості змісту і засобів спілкування у вищій школі.
3. Методика викладання психології, функції та завдання викладання психології.
4. Традиційне та нетрадиційне проведення лекцій з психології.
5. Проблеми перевірки й оцінювання результатів самостійної роботи студентів з психології.

9 варіант

1. Психологічні особливості діяльності колективу кафедри.
2. Рівні спілкування викладачів і студентів. Комунікативна культура викладача вищої школи.
3. Види лекцій з психології та їх специфіка (оглядова, установча, тематична, проблемна).
4. Принципи методики викладання психологічних дисциплін: принципи науковості, системності, єдності раціонального і емоціонального, предметно-орієнтованого і особистісно-орієнтованого навчання, теоретичного і емпіричного знання, доступності, наочності, активності у навчанні, зв'язку вивчення психології з життєвою практикою, розвивального характеру навчання психології.
5. Сучасні тенденції розвитку психологічної освіти.

10 варіант

1. Дослідження соціального статусу викладача у колективі.
2. Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування у вищих навчальних закладах.
3. Диференціація психології як наукової галузі та навчальної дисципліни.
4. Методичні аспекти підготовки до лекції. Перевірка розуміння матеріалу лекції, динаміка рівня уваги слухачів, конспектування матеріалу лекції.
5. Психологічний аналіз видів спілкування у вищих навчальних закладах.

12. ПИТАННЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Предмет і об'єкт психології вищої школи. Завдання психології вищої школи.
2. Сучасні концепції вищої освіти. Державна і недержавна вища освіта.
3. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психології.
4. Психологічний аспект державних стандартів вищої освіти.
5. Призначення та основні принципи ліцензування, атестації та акредитації вищих навчальних закладів. Структура стандарту вищої освіти різних рівнів.
6. Специфіка навчання у вищій школі.
7. Фахова орієнтація навчання у вищій школі та його психологічні особливості.
8. Принципи формування змісту освіти.
9. Психологічний аналіз освітньо-професійних програм і кваліфікаційних характеристик бакалавра, спеціаліста і магістра.
10. Психологічна сутність розвиваючого навчання у вищій школі.
11. Проблемне навчання та психологічне обґрунтування його ефективного застосування у вищих навчальних закладах.
12. Пошуково-дослідницький характер навчальної діяльності студентів.
13. Методи навчання у вищій школі. Психологічні особливості ефективного використання методів навчання.
14. Сучасна вузівська лекція як метод навчання та її психологічний аналіз.
15. Психологічні особливості проведення практичних занять у вищому навчальному закладі.
16. Психологічні особливості використання технічних засобів навчання.
17. Виховання як формування цілісної особистості студента.
18. Психологічні закономірності та механізми формування особистості студента.
19. Проблеми потреб і мотивів особистості студента та їх формування у виховному процесі.
20. Психологічні проблеми виховання особистості студента на основі національно-культурних і загальнолюдських цінностей.
21. Вплив спілкування і різних видів діяльності студентів на формування їхньої моральної самосвідомості.
22. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості (психофізіологічні особливості, протиріччя, соціальна ситуація розвитку).
23. Вищий навчальний заклад як один із провідних факторів соціалізації студента як фахівця.
24. Адаптація студента до навчання у вищій школі, види адаптації, умови ефективності.

25. Типологічні особливості студентів, що виявляються в навчальній діяльності та поведінці. Навчально-професійна діяльність як провідна в студентському віці.
26. Формування професійної спрямованості особистості студента.
27. Розвиток “Я-концепції” як показника особистісного зростання і професійного становлення студента. Складові та функції “Я-концепції”.
28. Формування професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця. Готовність до професійної діяльності випускника вищої школи.
29. Розвиток творчості у студентів.
30. Самоосвіта та самовиховання студента, їх значення в його професійному зростанні.
31. Психологічні особливості основних видів діяльності студентів.
32. Особливості мотивів навчальної діяльності студентів.
33. Навчальна активність студентів. Зв’язок навчальної активності студентів з їхньою самооцінкою.
34. Психологічні умови формування позитивних мотивів до навчання.
35. Психологічні особливості суспільної діяльності на формування особистості студента.
36. Мотивація суспільно корисної діяльності студентів.
37. Психологічні аспекти наукової діяльності студентів. Вплив наукової діяльності на формування особистості студента як професіонала.
38. Мотиви участі студентів в науковій діяльності.
39. Форми участі студентів в науково-дослідній роботі.
40. Психологічні особливості культурно-естетичної та спортивної діяльності студентів.
41. Поняття і сутність самостійної роботи студентів, її психологічне значення. Психологічний аналіз самостійної роботи в аудиторії.
42. Навчальна та виробнича практика як види самостійної роботи студентів.
43. Психологічні особливості студентської групи та її структура.
44. Рівні розвитку студентської академічної групи. Шляхи формування студентського колективу.
45. Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість кожного студента.
46. Проблема лідера та лідерства в студентській групі.
47. Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на її працездатність. Фактори, що впливають на формування соціально-психологічного клімату у студентській групі та їх урахування в роботі викладача вищої школи.
48. Психологічні засади студентського самоврядування.
49. Психологічні аспекти взаємовідносин та спілкування у студентській групі.
50. Методи вивчення міжособистісних стосунків студентів.
51. Завдання і зміст діяльності викладача вищої школи. Структура діяльності викладача.

52. Психологічні особливості наукової організації праці викладача.
53. Розвиток творчих засад у діяльності викладача вищої школи.
54. Психологічний аналіз педагогічної майстерності викладача вищої школи та шляхи її формування.
55. Система знань, навичок, вмінь, якостей особистості викладача як важливий аспект педагогічної майстерності.
56. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності. Психологічні особливості формування педагогічного такту.
57. Психологічні особливості підготовки та проведення навчальних занять (лекцій, семінарів, практичних занять, іспитів тощо).
58. Психологічні особливості діяльності колективу кафедри.
59. Дослідження соціального статусу викладача у колективі.
60. Психологічні засади управління навчальним процесом вищої школи (види педагогічного управління, психологічний аналіз функцій педагогічного управління, педагогічний контроль і оцінка як функція управління).
61. Професіограма викладача вищої школи: сутність, компоненти.
62. Педагогічна спрямованість як найважливіша вимога до особистості викладача вищої школи.
63. Вимоги до професійно важливих якостей викладача вищої школи.
64. Психологічні вимоги до сформованості емоційно-вольової сфери викладача.
65. Психологічні вимоги до характерологічних властивостей викладача вищої школи.
66. Психологічний аналіз педагогічних здібностей викладача та можливості розвитку.
67. Вимоги до рівня педагогічних вмінь, навичок та знань викладача.
68. Діагностування та оцінювання основних рейтингових показників особистості та ефективності праці викладача.
69. Особливості змісту і засобів спілкування у вищій школі.
70. Психологічний аналіз видів спілкування у вищих навчальних закладах.
71. Рівні спілкування викладачів і студентів. Комунікативна культура викладача вищої школи.
72. Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування у вищих навчальних закладах.
73. Проблеми емпатії у професійній діяльності викладача.
74. Гуманізація, психологізація та індивідуалізація української освіти.
75. Психологічна освіта та її роль у житті суспільства.
76. Сучасні тенденції розвитку психологічної освіти.
77. Предмет, історія становлення, структура і завдання методики викладання психології.

78. Зв'язок типу освітніх програм, змісту психологічних дисциплін і цілей викладання.
79. Основні принципи навчання психології.
80. Методика викладання психології, функції та завдання викладання психології.
81. Диференціація психології як наукової галузі та навчальної дисципліни.
82. Галузі сучасної психології (фундаментальна і прикладна психологія).
83. Різновиди навчальних психологічних дисциплін (предметно-центровані, проблемно-центровані і методологічно-центровані психологічні дисципліни).
84. Фактори, що визначають структуру психологічної навчальної дисципліни.
85. Особливості впливу буденного знання на сприймання наукової психологічної інформації.
86. Аспекти змісту викладацької діяльності з психології (інформаційно-предметний, науково-методичний, психолого-педагогічний, кваліфікаційний аспекти змісту викладання психології).
87. Специфічні особливості лекції та її функції. Традиційне та нетрадиційне проведення лекцій з психології.
88. Методичні прийоми активізації мислення студентів на лекції: проблемність викладання навчальної інформації, риторичні запитання. Види лекцій з психології та їх специфіка.
89. Методичні аспекти підготовки до лекції. Перевірка розуміння матеріалу лекції, динаміка рівня уваги слухачів, конспектування матеріалу лекції.
90. Функції практичних і лабораторних занять з психології. Дидактична мета практичних і лабораторних занять.
91. Типові завдання для лабораторних і практичних занять з психології. Організація і проведення практичних і лабораторних занять з психології.
92. Самостійна робота студента як базова форма опанування психологічних знань, її функції.
93. Види самостійної роботи студента: самостійне читання, конспектування, підготовка до лекцій, практичних занять, до іспитів, виконання рефератів, контрольних з психології.
94. Дидактичні та психологічні вимоги до організації самостійної роботи студентів.
95. Проблеми перевірки й оцінювання результатів самостійної роботи студентів з психології.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Акопов Г.В. Социальная психология образования. – М.: Московский психолого-социальный институт: Флинта, 2010. – 296 с.
2. Андреев А.Л. Культурное пространство студента / А.Л. Андреев // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 55-64.
3. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии / Б.Ц. Бадмаев. – М.: Владос, 1999. – С. 58-89.
4. Барабанова В.В. Представление студентов о будущем как аспект их личностного и профессионального самоопределения / В.В. Барабанова, М.Е. Зеленова // Психологическая наука и образование. – 2002. – № 2. – С. 28-41.
5. Білецька С.Л. Мотивація навчання як важливий фактор пізнавальної активності студентів / С.Л. Білецька // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2004. – Вип. 2. – С. 310-315.
6. Буланова-Топоркова М.В. Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие / М.В. Буланова-Топоркова, А.В. Духовнева, Л.Д. Столяренко. – 2-е изд., доп. и перераб. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 544 с.
7. Булах І.С., Долинська Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. / Навчально-методичний посібник. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2002. – 114с.
8. Буряк В. Умови та засоби самоосвіти студентів / В. Буряк // Вища освіта. – 2002. – № 6. – С. 18-22.
9. Варнавських К.М. Проблема професійного самовизначення молоді на сучасному етапі ринкових перетворень // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2002. – № 4. – С. 109-115.
10. Весна М. Самоорганизация в студенческой группе / М. Весна // Вестник высшей школы. – 2003. – № 2. – С. 29-33.
11. Винославська В. Психологічні особливості студентської групи / В. Винославська // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 7. – С. 65-70.
12. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001. – 416 с.
13. Гришина Н.В. Психология конфликта. – Санкт-Петербург, 2009 . – 302 с.
14. Дарвиш О.Б. Возрастная психология: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. / Под ред. В.Е. Ключко. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 264 с.
15. Дубовицкая Т.Д. Диагностика уровня профессиональной направленности студентов // Психологическая наука и образование. – 2004. – № 2. – С.82-85.
16. Дьяченко М.И. Психология высшей школы: уч. пособ. / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович, С.Л. Кандыбович. – Мн.: Харвест, 2006. – 416 с.

17. Земба А.Б. Проблема ефективного управління студентською групою / А.Б. Земба // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 3. – С.42-48.
18. Исаева Т.Е. Классификация профессионально-личностных компетенций вузовского преподавателя / Т.Е. Исаева // Педагогика. – 2006. – № 9. – С. 55-60.
19. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии: Учебное пособие / В.Н. Карандашев. –СПб.: Питер, 2009. – 250 с.
20. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. - К.: Кондор, 2003. – 192 с.
21. Леонтьев А.Н. Психологические вопросы формирования личности студента // Психология в вузе. – 2003. – №1-2. – С. 232-241.
22. Ложкин Г.В. Практическая психология конфликта. – К., 2007. – 211с.
23. Лузан П. Академічна група в контексті проблеми виховання студентської молоді / П. Лузан, І. Зайцева // Освіта і управління. – 2002. – № 1. – Т.5. – С.151-156.
24. Ляудис В.Я. Методика преподавания психологии / В.Я. Ляудис. – СПб.: Питер, 2008. – 192 с.
25. Макарова Л.Н. Преподаватель высшей школы: индивидуальность, стиль, деятельность: В 2 ч. / Науч. ред. Исаев И.Ф. – М.-Тамбов: Изд-во ТГУ, 2000. – Ч.1. –244 с.
26. Мороз О.Г. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2006. – 206 с.
27. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посіб. для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів / Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова; Інститут вищої освіти АПН України / О.Г. Мороз (заг.ред.). – К. : НПУ, 2003. – 267с.
28. Начаєв В.М. Методика викладання у вищій школі / В.М. Начаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
29. Носков В.И. Студент гуманитарного вуза: проблема личностной самоактуализации // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. – № 2. – С. 42-44.
30. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи. Практикум: навч. посіб / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2007. –336 с.
31. Подоляк Л.Г. Юрченко В.І. Психологія вищої школи. Підручник. 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
32. Савченко Л. Вивчення ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді / Л.Савченко // Безпека життєдіяльності. – 2006. – № 1. – С. 30-33.
33. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360 с.
34. Семенча І.Є. Посібник до курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» Навчальний посібник. – Д.: РВВ ДНУ, 2004. – 72 с.
35. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. / В.А. Семиченко. – К.: Вища школа, 2004. – 336 с.

36. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: учеб. пособ. / С.Д. Смирнов – М.: Академия, 2005. – 400 с.
37. Смирнов Д.И. Секреты хорошей и плохой учебы студентов / Д.И. Смирнов // Психология в вузе. – 2003. – № 4. – С.3-22.
38. Столярчук О.А. Вплив емоційного стану викладача на пізнавальну діяльність студентів / О.А. Столярчук // Вища школа. – 2006. – № 1. – С. 79–82.
39. Столярчук О.А. Професійна самооцінка фахівця: теорія і практика: навч.-метод. посіб. / О.А. Столярчук. – К. : Науковий світ, 2010. – 103 с.
40. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество: уч. пособ. / Ю.Г. Фокин. – М.: Академия, 2002. – 224 с.
41. Яремчук С.В. Професійно-психологічна спрямованість особистості майбутнього вчителя / С.В. Яремчук // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2001. – № 1. – С. 89-96.

Додаткова:

1. Барабанова В.В., Зеленова М.Е. Представления студентов о будущем как аспект их личностного и профессионального самоопределения // Психологическая наука и образование. – 2012. – № 2. – С. 28-41.
2. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти/ І.Д.Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2005. – № 4. – С.5-27.
3. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 49-57.
4. Введенский В. Моделирование профессиональной компетентности педагога / Введенский В. // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 51-55.
5. Винославська О.В. Психологічні особливості студентської групи. // Практична психологія та соціальна робота. – № 7. – 2005. – С.65-70.
6. Гарбер И.Е. Метод и технология в психологии // Психология в вузе. – 2005. – № 3. – С.80-94.
7. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.
8. Крюкова Д.Ф. Психологічні та педагогічні проблеми професійно-особистісного розвитку молоді. / Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали II міжн. наук.-практ. конф. – Хмельницький: ТУП. – 2003. – С.74-83.
9. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. Підручник. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
10. Поторій Я.І. Особливості ціннісно-мотиваційної сфери студента / Я.І. Поторій // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 2. – С. 36-39.

11. Резнік Т.І. Психологічний зміст труднощів у навчанні студентів-першокурсників / Т.І. Резнік // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 1. – С. 1-3.
12. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості. – К., 1996. – 165 с.
13. Середницька І. Стресостійкість як засіб попередження конфліктів у студентської молоді / І. Середницька // Педагогічна думка. – 2005. – № 4. – С. 20-24.
14. Соколова І.М. Рівень конфліктності та ступінь емоційного напруження у студентів молодших курсів / І.М. Соколова // Вісник ХДПУ. – Х., 2001. – Вип. 5: Психологія. – С. 170-174.
15. Столярчук О. Вплив криз фахового навчання на формування професійної самооцінки майбутніх учителів / Олеся Столярчук // Педагогічна освіта : теорія і практика. Педагогіка. Психологія : зб. наук. пр. [редкол.: Огнев'юк В.О., Бех І.Д., Хоружа Л.Л.]. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. № 2 (14). С. 90–94.